

Реферат на тему: "Олександр Блок (2 варіант)"

Олександр Блок

Олександр Блок
(1880-1921)

По спогадах М. Горького, "Блок був дуже красивий, як поет і як особистість". Громадський і письменницький авторитет Блока був високий і незаперечний. У складному 1919 році, коли у вогні революції згоряли багато хто навіть устояної репутації, М. Горький упевнено говорив: "Блоку вірте, це дійсний — волею божою — поет і людина безстрашної щирості".

Блок був переконаний, що "великі твори мистецтва вибираються історією лише з числа творів "сповідничого" характеру". Поезія Блока і являється ліричною сповіддю: щирість і чесність для Блока — необхідні умови творчості. Але хід власного життя Блок сприймав у "всесвітньому" масштабі. На думку Блока, — і в цьому одна з основних, принципових рис його естетики — у справжнього художника особисте нерозривно зв'язано із суспільним. Тим більше в грозову революційну епоху "у поетичному відчутті світу немає розриву між особистим і загальним; чим більш чуйний поет, тим краще відчуває він "своє" і "не своє"; тому, в епоху бурь і тривог, найніжніші і інтимніші прагнення душі поета також сповнюються бурею і тривогою".

Громадянність і патріотизм, гуманізм і висока культура, революційність і безкомпромісність — усі ці якості, властивому Блоку, роблять його яскравим явищем в історії російської літератури і суспільної думки. Критичний погляд Блока гостро відзначав трагічність навколишньої його життя. Але невірно було б сприймати його лірику як щоденник людини, що лише жахнувся "страшного світу". По спогадах дружини поета, у Блоці було таке ж джерело радості, як і песимізму.

А. Блок — поет перехідної епохи. Його творчість з'явилася своєрідною сполучною ланкою між російською класичною поезією і поезією революційного світу, що народжується. І на цьому шляху він пройшов через дуже складні шукання, через подолання впливів ідеалістичних навчань у філософії і символізмі в мистецтві.

Рання лірика Блока була зв'язана із символізмом — декадентським літературно-художньою течією кінця XIX — на чалу XX століття. Філософську основу символізму складав містицизм, ідеалістичне навчання, відповідно до якого поряд з недосконалим реальним світом існує світ ідеальний. До збагнення саме цього світу і варто прагнути. Звідси й у Блока на початку творчого шляху — відчуженість від громадського життя, містична сторожкість у чеканні невідомих духовних подій.

Для символістів головним було відображення суб'єктивних відчуттів особистості. Реальний образ у символістській поезії замінений символом — образом, у якому поряд з первісним, конкретним початком передбачається й інший, "ідеальний" зміст.

Основна категорія мистецтва, художній образ — це форма відображення дійсності художником. Образ являє собою конкретну і разом з тим узагальнену картину життя. Символ же в основі своєї має переносне значення. Відомі приклади традиційної символіки: ранкова зоря — символ молодості, хліб-сіль — символ гостинності.

Образ виражає предмет конкретно, а символ — умовно. Саме давньогрецьке слово, що викликало цей термін, переводиться як знак, прикмета, пароль.

Образ-символ передає в явищі визначальну його ідею.

Наприклад, у творчості М. Горького можна знайти конкретні образи птахів. Але Сокіл у "Пісні про Сокола" — це вже образ-символ, це втілення ідеї, ідеї боротьби, непокорства, волелюбності.

Яскравий сучасний приклад переростання образу в символ — голуб світу.

Російський символізм виник в умовах глибокої соціальної і духовної кризи. Розгубленість перед протиріччями дійсності, перед революцією, що наростала, що розуміється окремими представниками мистецтва односторонньо, як руйнівний початок, викликали відмовлення від суспільної діяльності. Символізм спонукував іти від соціальної дійсності і революційного руху у світ фантазій. Блок, прагнучи досягнути правду життя, не міг йти цим шляхом. "Вірші про Прекрасну Даму". Народився поет 16(28) листопада 1880 року в Петербурзі в дворянській родині, що відрізнялася широтою і глибиною культурних інтересів. Його мати — дочка відомого росіянина вченого А.Н.Бекетова — була першим вихователем і другом сина, що назавжди зберіг прихильність до неї.

Вищу освіту Блок одержав у Петербурзькому університеті, що, по його визнанню, дав йому знання і навички, що допомагали в літературній роботі. Але особливу роль у становленні молодого поета зіграв "кут раю неподалік від Москви", де серед прекрасної середньоросійської природи був розташований маєток діда Шахматова, двері будинку відкривалися прямо "у липи й у бузок, і в синій купол небокраю...".

Любов А. Блоку до Л.Д. Менделєєвої, дочки великого росіянина вченого, що стала згодом дружиною поета, виразилася в романтичному преклонінні перед нею.

У "Віршах про Прекрасну Даму" (1904 р.) любов виступає як почуття, незбагненим образом з'єднуючи мир реальний і світ ідеальний.

Образний лад ранніх віршів Блока насичений символікою. Особливо значну роль грають розгорнуті метафори. Вони передають не стільки реальні риси зображуваного, скільки почуття, настрою поета: ріка "наспівує", хуртовина "шепотить", любов "цвіте". Найчастіше метафора переростає в символ. Образ виходить за межі власного первісного значення. Так, образи вітру, хуртовини, заметілі втілюють у собі мотиви безпритульності, щиросердечної незаспокоєності.

Такі образи і поняття, як "зоря", "сон", "знак", "сутінок", "пітьма", "світло", "беріг", "коло", набувають подвійного сенсу. Другий зміст — символічний — закріплюється за ними, стає основним. Зорі — світле майбутнє. Зірка — надія. Постійні символічні значення закріплюються у віршах Блока і за квітами: синій — колір романтичної мрії, червоний — колір тривоги.

У "Віршах про Прекрасну Даму" оспівана реальна дівчина — "молода, із золотий косою, з ясної, відкритою душею". Але для Блока характерне переростання живого образу коханої в символ Прекрасної Дами як відвернене втілення ідеї жіночності.

"Вірші про Прекрасну Даму" відрізняються шляхетністю, моральною чистотою, щирістю і свіжістю почуттів молодого поета. Блок стверджував духовну цінність щирої любові. У цьому він слідував традиціям російської класичної літератури XIX століття з її моральними пошуками.